

Letnik III.

v lažnjivi obleki.

Štev. 2.

Izbaja po trikrat na mesec in sicer okoli 1., 10. in 20. dne. — Velja celo leto 3 gold., pol leta 1 gold. 50 kr. in četrt leta 80 kr. za vsacega brez ozira na stan, osebo in narodnost. — Posamezne številke se dobivajo, če jih kaj ostane, po 10 kr. v Klerr-ovi bukvarnici na velikem trgu št. 313, kjer je tudi administracija.

 Kdor ga bere in ga ni kupil, se bo, ako se zasači, ostro kaznoval.

Zbor mameluških modrijanov.

„Brenceljnovim“ znancem je mameluška dežela že tako dobro znana, da bi jih več ne vodil v njo, ako bi se tam sèm ter tje še kaj ne prigodilo, kar je jako zanimivo in smešno. Zbor mameluški, sestavljen iz trideset modrijanov, kateri so modrost in nezmotljivost že sabo na svet prinesli, je imel, kakor je „Brencelj“ izvedel po telegrafičnem potu, zopet živahno sejo, in sicer zavoljo snega, kterega je bilo nedavno veliko padlo.

Znani predsednik in veliki mufti Ben-An-Žup skliče ude po škandalni trombi „Blat-Tag“, in ko so prišli vsak po svojih nogah — kajti ti modrijani hodijo radi tudi po drugih glavah, — naznani, da zdaj sme vsak govoriti, kdor vé pametno besedo.

Jezičnik Ali-Kalt-Ben-Egger odpre čeljusti svojega drobnega obraza in jame podajati besede važne težnosti, zmešane s penami mameluške „žajfe“:

„Slavni zbor! Vem, da ni vsak tako moder kakor jaz, kajti jaz si naročujem modrost iz tuje dežele. Vsak od Vas bo mislil, da je sneg, zaradi kterega smo danes tukaj zbrani, iz mesta spraviti naša dolžnost. Naj bo! Ali vsaj nam je prosto, posvetovati se zaradi načina, po kterem se dá to doseči. Mi moramo najti nov način, ki je različen od unega, po kterem so ga naši predniki spravljali. Da se izvozi v vodo? Ne vem, gospôda, če bi bilo to dobro za mesto in če bi se zamogel spraviti dosti hitro iz ulic in trgov. Sicer se malokrat pripeti, da jaz kaj ne vem, a ravno zdaj je isti slučaj, tedaj prosim, da se oglasi drugi in stavi kak nasvet, če sploh kdo kaj vé.“

Za njim se vzdigne drug modrijan, kateri misli, da bi se sneg zmetal zopet nazaj v megle, od koder je padel; tretji meni, da bi se posušil in prodal za moko in sol ali pa da bi se prodal v očitni dražbi, peti, da bi se to vprašanje zaradi silnejših drugih opravil odložilo do junija meseca in potem še le posvetovalo, kaj je storiti s snegom itd.

„No, glejte, gospôda“, se oglasi zopet prvi govornik, „nisem se motil, ko sem rekel, da od Vas nihče ni tako moder, ko jaz. Vsi predlogi niso vredni piškavega oreha. Čujte mojega! Naš deželni šolski svet je izrekel besedo nam nasprotnega pomena, da ima biti v ljudskih šolah deželni jezik učni jezik. To je za nas, kakor da bi stali

pod kapom. Sklenimo protest zoper ta sklep predrznega deželne šolskega sveta, kateri nas ni prašal, kaj mislimo o tej zadevi. (Glasovi: Pa sneg! Kaj bo s snegom?) Da tedaj sneg spravimo iz mesta, treba je, da sklenemo strašansko protest zoper ukaz deželnega šolskega sveta. Ta pripomoček je nov, in če ga tudi Vaši možgani ne razumijo, dober je, tega sem Vam jaz porok in jaz sem nezmotljiv. Čudite se moji modrosti!“

Sklep se sprejme, protest podpiše. S tem je rešeno silno vprašanje zaradi snega. Ko bo treba pogovarjati se zaradi koristne preuredbe v mestni ljudski šoli, se bo zbor modrijanov pa posvetoval o — lanskem snegu.

Pogovori.

Tone. Kaj da se o Kljunovem Cenetu nič več ne sliši? Je li morda umrl?

Tine. On še ne, a umrli so tisti, kateri so marali za njega.

Jaka. V „Tagblattu“ sem nedavno bral članek podpisan z besedo: „Resnicoljub“.

Jože. Ti revež ti! Resnico ljubi in zagazi v „Tagblatt“! Ta je gotovo od poti zašel.

Tone. Kako neki, Jože, da so nemčurji vsi raz sebe zaradi programa, kterega so sestavili in sklenili veljavni jugoslovanski domoljubi v Ljubljani?

Jože. To je gola nevošljivost. Saj veš, da se osé in sršeni lotijo le sladkega sadja.

Tone. Jaz pa menim, da je strah, ker potem ne bodo več gospodarili, ako se ta načrt izpelje, ako se vsi Jugoslovani med sabo trdno zvežejo.

Jože. To bi bilo čudno, da bi se tega bali, kajti do zdaj so nemčurji prvi, kateri bi radi vse Slovane zvezali.

Jaka. Pariz se dolgo ne dá izstradati.

Tone. Že nimajo c. kr. uradnikov in davkarjev v mestu.

Pred sodnijo.

Sodnik. Kdo si, potepuh?

Potepuh. Rešpekt pred mano, prosim! Jaz sem v isti vrsti z ministrom Bajstom in Bismarkom.

Sodnik. Kako to, predrznež?

Potepuh. Minister Bajst in Bismark sta nedavno rekla, da po noči ne moreta spati. Prav ko jaz, kajti tudi jaz ne morem — ker nimam kje spati. Imenitni možje imajo radi enake lastnosti.

Gotova znamenja.

Če je kdo vpisan v konšt. društvo, pa se ne vdeležuje sej in ne praznuje „ferfasunge“, ti je to gotovo znamenje, da je — c. k. praktikant ali avskultant.

Če kdo obiskuje konšt. zbora, a le poslušaja in ploska, ti je gotovo znamenje, da je — c. kr. pisar ali kancelist.

Če kdo zine tu pa tam kako besedo, a si ne upa prav, ti je gotovo znamenje, da je — c. k. adjunkt ali pa že aktuar.

Če kdo izdeluje sporočila ali snuje proteste, ti je gotovo znamenje, da je — c. k. koncipist.

Če kdo stopi na oder, se širokih ust vjeda in zabavlja, ti je gotovo znamenje, da je — c. k. finančen tajnik.

Če je pa kdo že v odboru in se na vso moč poteza za ustavo ter nosi zvonec, ti je gotovo znamenje, da je — c. k. finančen prokurator.

Če pa kdo že kar divja in razsaja z besedo, kakor da bi nabiral armado za križanske vojske proti sovražnikom ustave, ti je gotovo znamenje, da je mož — c. k. v pokojene c. (penzionist) z najmanj 1200 gld. letne plače, kajti te baže ljudje so najbolj srditi ustavoverneži.

Tako se spoznajo taki tiči po žvižganji.

Poduk.

„Brencelj“ je ljubljanski „Tagblatt“ že večkrat v kaki stvari podučil in mu pokazal pravo pot, se ve, da zastonj. Nedavno se je ta umazanec jezil čez to, da se

Jaka in Anka.

Žalostna povest za smeh.

(Dalje.)

„Aha“, se bo muzal kdo, „že vem, kaj bo z Jakom in Anko! Stara pesem, vzela se bosta“.

O ne, zmotil si se, vedež, kakor ti bom hitro dokazal.

Gospodar, pri katerem služi Anka, jih ima za ušesi; znan je po vsi soseski, da ga še nihče ni djal v žakelj, nihče mu še z besedo na konec prišel. Prav zaradi te lastnosti se ga naš Jaka ogiba kakor rogač križa; če le njegovo ime sliši, hajdi, pobegne jo v hlev, na pod ali v svisle, ali pa jame škopo rezati, kakor da bi moral še tisti dan vse škopnike razrezati. Saj ima pa tudi vzrok, kakor kaže sledeča dogodba, ktera se je nedavno pripetila in ktero je omenjeni gospodar — Kolenček se mu pravi — osnoval.

Kolenček dobro pozna Jaka in njegovo sovraštvo do ženstva; vé pa tudi, da je Jaka ves volk na žgance s tropinami polite. Nekega dne, ko je Jaka po navadi peljal drva za zimo iz bližnjega gozda, ga vstavi Kolenček ter ga nagovori:

„Jaka, ti si fant, da ga ni blizo tacega. Čez leto bom potreboval nekaj betov, treba, da si jih že zdaj prekrbim. Ti veš najti najboljše. Poišči jih tedaj in naloži na voz, memo gredé jih pa vrzi pred moj pod, boš pa enkrat pri nas kosil, kedar bomo maslo kuhali“.

po Kranjskem nabirajo mili darovi za papeža, češ, da ne vé, kako bi se stare dvajsetice slabše naložile, kakor če se pošiljajo v Rim.

Čuda, da „Tagblatt“ tega ne vé. Mu bo pa „Brencelj“ povedal, le slušaj „Tagblatt“!

Najslabše je tisti denar obrnjen, kateri se daje tebi za podporo in za naročnino časnikov tvoje baže.

Zdaj pa veš, drugi pot mi ne prašaj tako neumno.

Klobuki po ceni.

A. Kako je to, da je tvoj cilinder vedno nov? Moraš veliko denarja dati za pokrivala.

B. Kaj še! Le enega sem si kupil.

A. Pa te tako dolgo trpi?

B. Ne, to se tako-le godi. Kedar je kje zbranih veliko ljudi, obesim svoj slab cilinder tje, kjer je največ drugih, in sicer zraven najlepšega; ven gredé sežem po sosedovem in ker je pinja podobna pinji, tega nihče ne zapazi. Nosim ga tako dolgo, da se mi zdi pregrd in ga potem zopet zamenim. Ta je že sedmi in je bil namenjen tebi.

Poklic.

Bratje! Kaj sedite za pečjo in roke križem držite! Našim bratom Prusom se je jelo pred Parizom slabo gediti, tedaj stopite na noge, storite to, kar ste dozdej obetali le z besedo, z dejanjem. pridružite se četi novega cesarja in pomagajte pobijati Francoze. Že se je jelo dvomiti zaradi Vaše resnične volje, pokažite tedaj, da tudi v Ljubljani bijejo srca za véliki pruski narod, čegar jezik sega do jadranskega morja in ima ravno v Ljubljani voz. Le izlezite iz lukenj, kamor ste se skrili, če ne bi se moralo misliti, da ste strahopazljivci in boječi ter zatajujete svojo vero. Le iz brlogov, pruski medvedi, ne bodite zajci, če ne, bi v novem cesarstvu ne bilo prostora za Vas.

Vaša ponudba, gledé Avstrije, je sprejeta, Bismark bo spravil stvar v red. Se priporoči še za drugi pot, kedar boste imeli zopet kako enako stvar na prodaj.

„Die Wacht am Rhein“.

Jaka se pomuza, sline se mu že cedé po tropinah in žgancih, tedaj že po prvi vožnji zmeče lepo skladovnico betov Kolenčku pred pod. Ta se mu zahvali in reče:

„Pa pridi no v četrtek, boš pa z nami zajel“.

Jaka obljubi, da bo prišel, in v četrtek jo res pri-maha, ko je komaj zvon poldne odzvonil. V veži že mu zadiši zaželjena jed, ktero je ravno Anka polivala s tropinami, da so se žganci kar skrili. Gospodar, kateri je ravno iz polja prišel, ga pokliče v hišo (sobo) ter jame rezati prav velike kose sorsičnega kruha. Kmalu se zbere vsa družina, se vsede krog mize, gospodar moli pred jedjo in potem prinese Anka veliko skledo z žganci nakopičeno, po katerih se tropine cedé.

„No, zdaj pa le vsekaj, Jaka“, pravi gospodar, „Bog ti požegnaj!“

Jaka se ne dá dosti prositi, timveč zgrabi žlico in prav pridno zajema, da v kratkem zmanjka kupa. Ko je zadnji žganc zginil v Jakovih ustih, jame gospodar resnega obraza:

„So bili dobri žganci, kaj ne Jaka? No vidiš, zakaj bi jih zmiraj ne jedel? Ali veš tudi, kdo ume take žgance s tako trdimi kepami kuhati? Nihče drugi, kakor naša Anka. Glej, Jaka, če bi imel ti Anko v hiši, bi jih vsak dan jedel“.

Jaka skoči kviško, kakor da bi ga bil gad pičil, in Anka zarudi kot rak v kropu.

„No, no, Jaka, ne bodi kakor divjak ali pa konj, če ga z bičem flikneš. In ti, Anka, ne drži se, kakor bi pri izpraševanji ne vedela vere moliti. Ko bi se bili

Gospodu Ertlu.

Ljudje Vaše baže so deželi še večji davek, kakor oni, kterega plačuje v c. k. blagajnice.

Ker ste to uganili, Vas za zdaj še ne bo vrag vzal. Vendar Vam nisimo porok, da bi Vas pozneje ne vzal, če se boste še kedaj take znebili, kakor nedavno v konšt. društvu. Pa ne, da bi se potem šteli med mučenike slovenskih sanjarij!

Silna prošnja.

Če se že nočete usmiliti drugih prebivalcev našega mesta, da bi jim spravili sneg izpod nog, usmiliti se vsaj najine važnosti. **Policaja pred Dežmanovo palačo.**

Program

predpusne veselice narodne čitalnice v Metliki.

(„Brenceljnu“ poslan po odborniku.)

1. Predsednikov poldrugo uro dolg govor o narodnosti, ki obstoji v tem, da se pleše in kvartá in kvartá in pleše.
2. Dobrovoljna deklamacija gosp. Sallocherja na čast Preširnu, da je umrl. Lastna domišljija.
3. Tajnikov „solo“: „L' infelice“.
4. Velik zbor — kvartavcev.
5. Tombola in ples.

Mestnim očetom na uho.

Cirkničan (kteri pride prvokrat v Ljubljano): Mislil sem, Bog vé, kakošno mesto da je Ljubljana, pa ni nič. Toliko blata, kakor ga je v Ljubljani, imamo tudi mi doma, kedar se jezero napolni. Prava reč! Pa so tako možki.

„Brencelj“ piše:

Mnogim čast. naročnikom: Nekterim se je moral zapisati del za letos poslano naročnine kot znesek za „Brenceljna v koledarjevi obleki“, na kterega je marsikdo pozabil. Pri priliki se bo to vsakemu posebej naznanilo.

Nekterim čast. naročnikom: „Brencelj“ ni mislil nič hudega s tem, da je imel nekatere podobe po sv. pismu; a ker Vas je to žalilo, se jih bo za naprej ogibal, kajti dosti je druge tvarine.

tvoji ali Jakovi stariši tako držali, bi vaju ne bilo na svetu, ti bi ne mogla kuhati takih žgancev in Jaka bi jih ne mogel jesti. Poglejta, nista drug za družega, kakor nalašč? Če hiše še nimata, si jo bosta pa naredila; vsaj tiči tudi ne nosijo gujzdov, preden se sparijo“.

„Res je taka“, pristavi gospodinja. „Saj sem že tudi zapazila, da je Jaka nekako krepkeje pokal z bičem, kedar je šel z vozom memo naše hiše, in Anka je najrajše šla po vodo, kedar je slišala pok. To ni bilo brez namena, kar po naključji. Ne tajita, saj že vse govori, da si ti, Jaka, uno noč lazil krog Ankinoga okna in Anka je bila drug dan nekako zaspana“.

„Če je taka, pa kar k fajmoštru“, pravi Kolenček, „da vaju okličejo. Toliko že znata kršanskega nauka, da bosta pri spraševanju „cegelce“ dobila. Za starašino se ponudim jaz“.

„In jaz naj bom drug“, pristavi véliki hlapec, „dasi-ravno mi bo po Anki zlo žal, že zarad žgancev“.

„Pojdi se solit, ti Anka“, se zadere Jaka, „ne boste se delali z mano norca, ne. Ženiti se mi ni še sila, in kedar se bom, ne bom vas nobenega prašal za svet. Po Anko pa gotovo ne bom prišel, če tudi še desetkrat boljše žgance kuha. Ko bi bila ona Eva in jaz Adam, bi bila še danes v paradizu in sicer brez figovega peresa. Zdravi ostanite; hvala za žgance“.

S tem vstane Jaka, lopi vrata, da se vsa okna stresejo in je odslej še bolj hud na ženske, posebno pa na Anko.

(Dal. prih.)

Beli Ljubljani.

Kam si zabredla, bela mi hči,
Da ti tak zalo lice bleđi?
Al' te zapustil ljubček nezvest,
Al' si prišla nemškutarjem v pest?
Ti otemnelo bistro okó?

Ti po obrazu solze tekó?
Kdo te je revico ubogo goljfal,
Kdo te v nemčursko sužnost poslal?
Kdo ti župana Suppana dal,
Trideset jogrov tebi izbral?
Kdo ti sestavil mestni je zbor,
Ki ti v osrčji dela razpor?
Kdo te prevaril, kdo te izdal,
Kdo ti slovensko krilo pobral?
Srce „Sloven'je“, narodna hči,
Kje si imela bistro oči?
Tujeem ošabnim v roke se daš,
Tujčevu peto čislaš, štemaš;
Duh ti nemčurski dobro diši,
Liberaluštvo usta sladi.

Bela Ljubljana nisi zdaj več,
Črna bi moral človek skor reč.
Trideset varhov modrih imaš,
Kteri ti dost' naklon'jo blamaž.
V listih te nemških črnijo že,
Da si nemčurka, tebi gorjé!
Če o blamažah bere se kje,
Stavil bi vselej, na-te leté.
Tvoj magistrat napravi protest,
Mesto da sneg bi spravil iz cest.
Tvoja obleka bela je b'la,
Dokler v nemčursko društvo nis' šla.
Zdaj pa po tebi pleše že vsak,
Ni več slovensk', ki dihaš ga zrak.
Krasna devica bila nekđaj,
Kak'šna postala revica zdaj!
Jokaj se, jokaj, vij le roké,
Ker so ti v spone dali nogé.
Še ni prepozno, zdrami se, čuj,
Glase poslancev mojih spoštuj!
Stresi verige tuje od rok,
Spomni se ubogih svojih otrok.
Le pri volitvah pazna mi bod',
Gladek naj jezik nič te ne mot'.
Kdor ti obeta možno zlatá,
Tak še navadno solda ne dá.
Liberaluhov pazno se bran',
In renegate puščaj na strau.
Dokler nemčurji 'majo te v koš',
Nikdar Slovincem bela ne boš.

Slovenski duh.

Pogovor dveh Metličanov.

Jožko. Kako je to, da v naši čitalnici je vedno le ples in „bal“?

Janko. Ker se ne manjka godbe, kajti na čelu čitalnice imamo — kapelo.

„Proklete grablje.“

(Stara pesem, po D. Dežmanu ponarejena.)

1.

Nek oče in neka mati —
Kakor zna vsak tukaj brati —
Sta sinč'ka bistrega imela,
Ga dasta v šolo zló vesela,
Da bi se za gospoda 'zučil,
Ne pri del' domá se mučil.
Žalostna tu oče, mati
Jameta slovó jemati.

2.

Deček pride v mestno šolo,
Vidi se, da ni za štolo;
Moško s tablico korači,
Z A-B-C si jezik pači.
Tudi mu pogum zlo peša,
Težko žgance zdaj pogreša.

3.

Nemških glasov jezik noče
Rezat', kot učitelj hoče.
Če le nemško črko črhne,
Brž se mu jeziček skrhne.
Zdaj učitelj brez zamude
Vzame kleše, ojstre, hude,
Matern jezik mu izdere,
Kakor vidi vsak, kdor bere.

4.

Jezik drug mu zdaj pribije,
Deček vbogi zlo se vije.
Tak jeziček mu priveže,
Da prav dobro nemški reže.

5.

Drugo mu še tud' mazilo
Spravlja v kožo s hudo silo;
To mu pušča dost' po udih
Znamnjev črnih, plavih, hudih;
To je dobro za otroke,
Ki le mislijo na skoke.

6.

Ce slovenski česar prosi,
Vselej v šoli prazni kosi,
Če se dobro oponese,
„Osla“ tud' domu prinese.
Tukaj nese ga čez ramo,
To razum' po seb' se samo.

7.

Vse to nič še ne pomaga,
A učitelj le ne „scaga“.
„Trahtar“ velik zdaj vzame,
Vlivat' dečku v glavo jame —
Nemško žlahtno brž kulturo,
Tri bokale vsako uro.

8.

To le tolko ima vspeha,
Da, ko šola se preneha,
Sinček domú prijezdari
„Drajerja“ — oh Bog obvari!
Oče se močno ga vstraši,
Mati pa celó se splaši.

9.

Oče ga debelo gleda,
Kar zastane mu beseda.
„I kaj si delal“, oče pravi,
„Saj nimaš slame ti v glavi?“
Sin pa smodko med čeljusti:
„Niks kraneris“ šteman izusti.

(Konec prihodnjič.)